

*Бондаренко Юрій., д.б.н.,
Попсуй В'ячеслав., канд.. с.г. наук,
Сумський національний аграрний університет*

Європейські муларди найприбутковіші качки

Сьогодні вітчизняне м'ясне птахівництво швидко розвивається і нарощує потужності за рахунок вирощування, переважно, курчат-бройлерів та індиків. Ці галузі птахівництва добре інтенсифікуються і характеризуються відносно швидкою окупністю капіталовкладень. Але існують ще декілька видів с/г птиці, які б могли не тільки розширити спектр споживання м'ясної продукції, а і створити нові аграрні підприємства, кооперативи фермерів та переробників і, взагалі, нові робочі місця. Передусім це торкається водоплаваючої птиці: гусей та качок. Сьогодні рідко яке аграрне підприємство вирощує гусей, але 20-30 років назад майже кожне господарство в Роменському районі Сумської області вважало гарним тоном тримати поголів'я улюбленої багатьма українцями птиці. А качині ферми і птахофабрики для відгодівлі каченят-бройлерів були в кожній області країни. Нажаль, відновлення вітчизняного промислового птахівництва з початку 2000 років не зачепило ці галузі. Інвесторів в першу чергу відлякував обмежений попит на качине м'ясо, в силу його занадто високої жирності і, відповідно, його калорійність. Були і інші причини технологічного і комерційного характеру. Наприклад, практично зникли і не відновилися самостійні птахозабійні підприємства. Тому, вирощуванням товарної водоплаваючої птиці в країні займається порівняно невелика кількість птахопідприємств і численна кількість селянських господарств. Слід зазначити, що в світі технологічна і селекційна модернізація не пройшли мимо гусей і качок. Наприклад, спочатку в Європі кроси білих пекінських качок почали витісняти породи іншого domestикованого виду качок - мускусної качки (*Cairina moschata*), а останнім часом поширюється відгодівля гібридної птиці – мулардів. Це пояснюється в першу чергу смаковими особливостями і хімічним складом м'яса цих птахів, що походять з Південної

Америци, а також унікальними технологічними властивостями. Індокачка, ще одна назва цих качок, майже невибаглива до зовнішнього середовища, витривала, має гарний імунітет, обходиться без води для плавання. Самці деяких порід досягають ваги в 6 кілограм, а самки 3 – 3,5 кг. Але хімічний склад і смакові характеристики м'яса значно відрізняються від качок євразійських порід, що походять від дикої крякви (*Anas platyrhynchos*). М'ясо, за забійними характеристиками наближено до цих порід, але за хімічним складом краще. Жиру в тушці не 39, а 23%, а протеїну не 16, а 19%. Тобто майже стільки як у молодняку курей і індиків. Загальна маса м'язів, тобто чистого м'яса, червоного коліру, вища ніж у інших порід качок і не має специфічного присмаку, який з'являється у водоплавних птахів.

Ще кращими технологічними характеристиками відрізняються муларди, або класичні міжвидові гібриди (Компанія «Гримо Фререз Селексион»), отримані у Франції шляхом схрещування високопродуктивних батьківських ліній мускусних і материнських пекінських качок. Схрещування двох генотипів дозволило виправити недоліки цих порід і поєднати найкращі риси в їхніх потомках. Так, мускусні качки повільно ростуть, мають виражений інстинкт насиджування, але їх м'ясо більш високої якості, а пекінські качки більш плідні, масивні, але вони мають схильність до ожиріння. Потомки, першого покоління, каченята – муларди, характеризуються високою енергією росту і гарною збереженістю. Їх можна вирощувати, як великими партіями у промислових умовах, так і невеликими групами в фермерських і присадибних господарствах. М'ясо мулардів дуже смачне, темне на вигляд і нагадує смак яловичини. Воно високотехнологічне: його можна тушити, коптити, консервувати, використовувати для фаршу і. т. ін., оскільки воно більш пісне ніж у кросів пекінської породи. За даними фірми Грімо, білі муларди кросу CF15 в 12 тижнів (84 доби) мають середню передзабійну живу масу 4,2 кг. Витрати корму на 1 кг приросту живої маси складають 2,53 кг, тоді, як у вихідних ліній вони більші (мускусні – 2,75 кг, пекінські – 2,60 кг). Слід також зазначити інші технологічні особливості

мулардів: селезні більше качок на 12-20%, а не вдвічі, як у мускусних качок, а при використанні примусовій відгодівлі (коли качок садять в ящики, накривають, не дозволяючи вставати, і рясно годують кукурудзою) маса печінки, сировини для делікатесного паштету «Фуа-гра», після 24 контрольних примусових годівель, становить - 500 г. і більше. При виробництві в промислових масштабах жирної пташиної печінки в Європі зараз широко використовують саме мулардов, а не гусей, як раніше. Їх можна відгодувати значно швидше (за два тижні), і при менших витратах кукурудзи, а тушка птиці не є побічною продукцією, а користується також добрим попитом. Середня вага тушки - 2,5-3,5кг. Вага філейної частини становить 760-810 г. Зараз м'ясо цієї гібридної птиці знаходиться на піку популярності в багатьох країнах Європи. Але потрібно знати, що це птах одного покоління: вилупилася - зросла - забили і з'їли! Крім дієтичного м'яса і цінної печінки з кожної голови при збої можна додатково отримати біля 150 г. природного утеплювача – пухо – пір'явої сировини для легкої промисловості.

Нажаль, потомства муларди давати не можуть, оскільки міжвидові гібриди майже завжди стерильні. Тому оголошення про продаж каченят породи мулард не відповідає дійсності: породні особливості характеризуються підтриманням притаманних особливостей на протязі кількох поколінь, а муларди гібриди першого покоління. Каченят, часто ще називають «мулатка» - білі, як пекінська качка, а на голові - чорна пляма. Це ознаки найбільш поширеного в Україні кросу СН 15, завезеного з Угорщини. Хоча насправді оперення гібридів буває самих різних забарвлень. Ця птиця спокійна, чистоплотна і непередлива. Гібридні каченята характеризуються високою резистентністю до хвороб і майже не потребують вакцинації. **Каченята невибагливі і адаптуються до різних технологій вирощування: від великогрупової промислової до органічної.** Варіабельні підходи забезпечують передзабійну середню масу мулардів на рівні 4,0-4,2 кг, але в різні терміни вирощування (інтенсивний – 84 дні, напівінтенсивний – 120 днів, екстенсивний – 150 днів). В будь-якому випадку при виборі ступеня

інтенсивності технології потрібно враховувати вартість кормів та їх доступність. Наприклад, в випадку коли є велика кількість дешевих зерновідходів, екстенсивне вирощування може бути більш економічно доцільним.

За будь-якого варіанту вирощування в перший місяць життя каченят годують в волю п'ять разів на добу повнораціонним гранульованим стартовим комбікормом. В окремій годівниці повинен знаходитись чистий пісок, дрібний гравій, крейда, шкаралупа яєць. Така комплексна годівля забезпечує середню масу місячних мулардів на рівні 1,2 -1,3 кг, при витратах корму 2,4 кг на голову.

При *інтенсивному* (сухому) типі мулардів продовжують годувати до кінця вирощування повноцінним ростовим гранульованим комбікормом промислового виробництва, який містить 18 % сирого протеїну, 295 Ккал. в 100г корму, 6 % сирогої клітковини, 1,2 % кальцію, 0,8 % фосфору і 0,4 % натрію. Зелені корми та відходи столу виключають, або дають в невеликій кількості (50-100г на 1 голову в день). *Напівінтенсивний* тип вирощування і годівлі (напівволога мішанка) дозволяє значно більше використовувати місцеві корми рослинного та тваринного походження (150-200г на 1 голову на добу). При цьому типі годівлі поступово, до 100-го дня вирощування, роблять заміну стандартного ростового комбікорму на власноруч приготовлену і більш дешеву кормосуміш із подрібненої пшениці, кукурудзи і соняшnikової макухи в співвідношенні 1:1:1. Ця кормосуміш використовується до кінця відгодівлі каченят. При *екстенсивному* типі годівлі (волога мішанка), перехід на власну трьохкомпонентну кормосуміш, яка повністю замінює стандартний ростовий комбікорм, відбувається на 75-й день вирощування. Крім того, цей тип годівлі дозволяє згодовувати мулардам велику кількість місцевих кормів рослинного (подрібнена зелень кропиви, люцерни, кабачки, морква, варена картопля) і тваринного (варена риба, молюски, равлики, дощові черв'яки, комахи та ін.) походження (300-350г на

1 голову в день). Стартовий і ростовий комбікорм для гібридних каченят за складом і поживністю не відрізняється від стандартної повнораціонної кормо суміші для качок (ГОСТ ПК 21-2). При можна виготовити власноруч (Таблиця).

Рецепт стартового і ростового комбікормів для мулардів (%) і їх загальні затрати на 1 голову

Компоненти	Типи комбікорму для інтенсивної відгодівлі	
	Стартовий (2,4 кг/гол.)	Ростовий (9,4 кг/гол.)
Кукурудза подрібнена	10	23,2
Пшениця подрібнена	43,3	39
Ячмінь без плівок подрібнений	15	6
Жмих соняшниковий	9	15
Дріжджі кормові	5	3
Соевий шрот	8	6
Рибне борошно	8,5	6
Крейда, вапняк або ракушняк	1,2	1,8
Вітамінно-мінеральний премікс	1	1
В раціоні містися		
Вологість, %	12,5	12,5
Сира клітковина, %	6	5,8
Сирий протеїн, %	18,5	16,8
Сирий жир, %	6,3	5,6
Обмінна енергія, ккал	310	295
Метіонін+цистин	0,77	0,68
Лизин	1,0	0,87
Кальцій	1,1	1,1
Фосфор	0,77	0,65

Виникає питання як же розводити мулардів і де придбати. Нажаль, птиця в Україну завозиться, по більшості, в вигляді каченят або яєць для інкубації. При покупці мулардів звертайте увагу на зовнішній вигляд каченят та вимагайте документів при їх походження і ветеринарне благополуччя батьківського стада. Отримувати каченят-гібридів відносно складно і тому батьківські стада в Україні поки що нечисленні. Якісну, здорову птицю,

французької генетики, можна придбати в ТОВ «МУЛАРД УКРАЇНА», м. Ковель
та племінному заводі ТОВ «[Колосія](#)», Закарпаття. Розраховувати на те, що ви
самостійно зможете розводити і забезпечити себе як м'ясом, яйцями і
одночасно оновлювати поголів'я качок з першою покупкою мулардів не
приходиться. Це окремий серйозний інноваційний напрям бізнесу, який
потрібує ґрунтовних знань і набутих навичок. Але його потрібно
розпочинати і поширювати в Україні за прикладом Франції і сусідів з Східно
Європейських країн.